

អកុសលសង្ខារៈ ទាំង៩ក្រ

អកុសល បេតសិក	រោគៈ ៤	ឱង្គៈ ៤	យោគៈ ៤	គន្ថៈ ៤	ឧបាទានៈ ៤	នីវរណៈ ៦	អនុសយៈ ៧	សំយោជនៈ ១០	កិលេសៈ ១០	សរុប
១-លោភៈ (តណ្ហា)	កាមាសាវៈ ភវាសាវៈ	កាមោយៈ ភវោយៈ	កាមយោគៈ ភវយោគៈ	អភិជ្ឈកាយគន្ថៈ	កាមុបាទាន	កាមនន្ទៈ	កាមកានុសយ ភវកានុសយ	កាមកតសំយោជនៈ ភវកតសំយោជនៈ	លោភៈ	៩
២-ទិដ្ឋិ	ទិដ្ឋាសាវៈ	ទិដ្ឋោយៈ	ទិដ្ឋយោគៈ	សីលព្រត្តបរមាសកាយគន្ថៈ ឥទ្ធិសញ្ញាភិវេសកាយគន្ថៈ	ទិដ្ឋុបាទាន សីលព្រត្តុបាទាន អត្តវាទុបាទាន		ទិដ្ឋានុសយ	ទិដ្ឋិសំយោជនៈ សីលព្រត្តបរមាសំយោជនៈ	ទិដ្ឋិ	៨
៣-មោហៈ (អវិជ្ជា)	អវិជ្ជាសាវៈ	អវិជ្ជោយៈ	អវិជ្ជាយោគៈ			អវិជ្ជា	អវិជ្ជានុសយ	អវិជ្ជាសំយោជនៈ	មោហៈ	៧
៤-ទោសៈ (បដិឃ)				ព្យាបាទកាយគន្ថៈ		ព្យាបាទៈ	បដិឃានុសយ	បដិឃសំយោជនៈ	ទោសៈ	៥
៥-វិចិកិត្តា						វិចិកិត្តា	វិចិកិត្តានុសយ	វិចិកិត្តាសំយោជនៈ	វិចិកិត្តា	៤
៦-មានៈ							មានុសយ	មានសំយោជនៈ	មានៈ	៣
៧-ឧទ្ធច្ចៈ						ឧទ្ធច្ច-កុក្កុច្ចៈ ថីនមិទ្ធចៈ		ឧទ្ធច្ចៈសំយោជនៈ	ឧទ្ធច្ចៈ	៣
៨-ថីនៈ									ថីនៈ	២
៩-មិទ្ធចៈ										១
១០-កុក្កុច្ចៈ										១
១១-ឥស្សា								ឥស្សាសំយោជនៈ		១
១២-មច្ឆរិយៈ								មច្ឆរិយសំយោជនៈ		១
១៣-អហិវិកៈ									អហិវិកៈ	១
១៤-អនោត្តប្បៈ									អនោត្តប្បៈ	១

សំយោជនៈ តាមន័យព្រះសុត្តន្តបិដក ៖ ១-កាមកតៈ, ២-បដិឃៈ, ៣-ទិដ្ឋិ, ៤-សីលព្រត្តបរមាសៈ, ៥-វិចិកិត្តា, ៦-រូបកតៈ, ៧-អរូបកតៈ, ៨-មានៈ, ៩-ឧទ្ធច្ចៈ, ១០-អវិជ្ជា

សំយោជនៈ តាមន័យព្រះអភិធម្មបិដក ៖ ១-កាមកតៈ, ២-បដិឃៈ, ៣-ទិដ្ឋិ, ៤-សីលព្រត្តបរមាសៈ, ៥-វិចិកិត្តា, ៦-ឥស្សា, ៧-មច្ឆរិយៈ, ៨-ភវកតៈ, ៩-មានៈ, ១០-អវិជ្ជា

សោតាបត្តិមគ្គ ចិត្ត លៈ ៖ ទិដ្ឋាសាវៈ, ទិដ្ឋោយៈ, ទិដ្ឋយោគៈ, សីលព្រត្តបរមាសកាយគន្ថៈ, ឥទ្ធិសញ្ញាភិវេសកាយគន្ថៈ, ទិដ្ឋុបាទាន, សីលព្រត្តុបាទាន, អត្តវាទុបាទាន, វិចិកិត្តានិវរណៈ, កុក្កុច្ចនិវរណៈ (គ្រោតគ្រោត), ទិដ្ឋានុសយ, វិចិកិត្តានុសយ, ទិដ្ឋិសំយោជនៈ, សីលព្រត្តបរមាសំយោជនៈ, វិចិកិត្តាសំយោជនៈ, ឥស្សាសំយោជនៈ, មច្ឆរិយសំយោជនៈ, មិច្ឆាទិដ្ឋិកិលេស និង វិចិកិត្តាភិលេស ។

សកទាតាមិមគ្គ ចិត្ត លៈ ៖ អកុសលធម៌គ្រោតគ្រោត ដែលនៅសល់ពីសោតាបត្តិមគ្គ បានលះបង់ហើយនោះ ឲ្យស្រាលស្មើ (តនុកបេហាន) ។

អនាតាមិមគ្គ ចិត្ត លៈ ៖ កាមាសាវៈ, កាមោយៈ, ព្យាបាទកាយគន្ថៈ, ព្យាបាទនិវរណៈ, កាមនន្ទនិវរណៈ, កាមកានុសយ, បដិឃានុសយ, កាមកតសំយោជនៈ, បដិឃសំយោជនៈ, ទោសកិលេស ។

អរហត្តមគ្គ ចិត្ត លៈ ៖ អកុសលធម៌ ដែលនៅសល់ទាំងអស់ឲ្យអស់ទៅ (អស់ទៅគ្មានសេសសល់ នូវ អកុសលធម៌ ទាំង៩ក្រ) ។

ពោធិបក្ខិយសង្ខារៈ ទាំង៧ក្រ

កុសល បេតសិក និង ចិត្ត	សតិបដ្ឋាន ៤	សម្មប្បធាន ៤	ឥន្ទ្រិយាទ ៤	ត្រៃវិទ្យា ៥	ពលៈ ៥	ពោធិ្យដ្ឋាន ៧	អដ្ឋង្គិកមគ្គ ៨	សរុប
១-វិរិយ		១-លះបាបធម៌ដែលកើតហើយ ២-ហាមបាបធម៌មិនឲ្យកើតបាន ៣-ញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ៤-ញ៉ាំងកុសលដែលកើតហើយចេចច្រើនឡើង	វិរិយទិដ្ឋិ	វិរិយត្រៃវិទ្យា	វិរិយពលៈ	វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ	សម្មាវាយាមៈ	៩
២-សតិ	កាយានុបស្សនា វេទនានុបស្សនា ចិត្តានុបស្សនា ធម្មានុបស្សនា			សតិត្រៃវិទ្យា	សតិពលៈ	សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ	សម្មាសតិ	៨
៣-បញ្ញា			វិមលិទិដ្ឋិ	បញ្ញិត្រៃវិទ្យា	បញ្ញាពលៈ	ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ	សម្មាទិដ្ឋិ	៥
៤-ឯកត្តតា				សមាធិត្រៃវិទ្យា	សមាធិពលៈ	សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ	សម្មាសមាធិ	៤
៥-សទ្ធា				សទ្ធិត្រៃវិទ្យា	សទ្ធាពលៈ			២
៦-បីតិ						បីតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ		១
៧-បស្សទិដ្ឋិ						បស្សទិដ្ឋិសម្ពោជ្ឈង្គៈ		១
៨-តក្រមជ្ឈត្តកា						ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គៈ		១
៩-ឆន្ទៈ			ឆន្ទិទិដ្ឋិ					១
១០-ចិត្ត			ចិត្តិទិដ្ឋិ					១
១១-សម្មាវាចា							សម្មាវាចា	១
១២-សម្មាកម្មន្តៈ							សម្មាកម្មន្តៈ	១
១៣-សម្មាអាជីវៈ							សម្មាអាជីវៈ	១
១៤-វិតក្កៈ							សម្មាសង្កប្បៈ	១

រចនាដោយ ឧបាសក យុន គិចនាយ (១៥កើត ខែឆ្នុន ព.ស. ២៥៥៣, ក្រវាសី ខែកុម្ភៈ គ.ស. ២០១០) សំរាប់ជាធម្មទាន